

Sensorveiledning ECON 2915, høst 2006

Oppgave 1 (30 prosent):

a) Dette spørsmålet bør være en planke. Det forventes selvsagt en skikkelig forklaring av de økonomiske mekanismene. Mange vil nok bare referere til de neo-klassiske egenskapene til produktfunksjonen i det generelle tilfellet. Et fullgodt svar bør vise at disse gjelder spesielt for den spesifiserte produktfunksjonen (CD).

b) Det er strengt tatt ikke noe nytt her i forhold til forrige spørsmål. Spørsmålet er med mest for å få fram dette poenget eksplisitt, og således tjene som hjelp for løsning av punkt d). Det beste er å tegne fase-diagrammet for $(\hat{k}, k)$. Det bør forklares at gjennomsnittsprøduktiviteten til kapital $(f(k)/k)$ er fallende pga avtagende marginalprodukt.

c) Dette bør være en grei skiftanalyse. Skiftet går “feil vei”, så noen vil nok rote fordi de har vanskeligheter med å forholde seg til negativ vekst. Først hopper k og y opp, for så etter hvert å falle tilbake til y^{ss} . Tilsvarende blir $\hat{k}$ og $\hat{y}$ momentant negative, for så å nærme seg 0 i ny steady state. Igjen forventes det at tilpasningen forklares. Med kort sikt forstås den momentane effekten og transisjonen til ny steady state (det bør skilles mellom disse to), med lang sikt forstås at ny steady-state er nådd. En god måte å oppsummere svaret på, er å tegne en figur med utviklinga til y over tid og en figur med utviklinga til $\hat{y}$ over tid. Dette er imidlertid ikke påkrevd så lenge svaret ellers er tilfredsstillende.

d) Dette er et ganske vanskelig spørsmål. Konvergens mellom land har blitt behandlet i undervisningen, men ikke veldig utfyllende. Studentene har hørt om begrepene betinget og ubetinget konvergens, og bør diskutere dette kort her. Minimum er at kandidaten forholder seg til effekten i punkt b), og peker på at jo lenger under sin steady state et land er desto sterkere er den predikerte veksten. Noen vil nok oversette dette til at (initielt) fattige land skal vokse raskere enn rike land (ubetinget konvergens). Dette bør imidlertid problematiseres, og et fullverdig svar bør peke på at denne prediksjonen om ubetinget konvergens legger til grunn en overdreven restriktiv fortolking av

modellen. Det mer rimelige er å ta høyde for forskjeller i steady-state, slik at utsagnet må betinges på hvor langt landene er fra sin respektive steady-state.

Oppgave 2 (20 prosent):

Spørsmålene i denne oppgava er selvsagt egentlig veldig kompliserte og omfattende. Slik oppgava er utforma er siktemålet imidlertid ganske innsnevret, nemlig at man skal gjøre bruk av/fortolke de gitte resultatene slik at man kaster lys over noen av de viktigste forholdene. Man bør imidlertid gi en viss problematisering av de svarene man gir.

a) Det enkleste (og forventede) svaret her er å se på verdensmarkedet som en autarkiløsning. Det naturlige er å tolke L som arbeidskraft og K som kapital. At Kina kommer mer og mer inn i verdensmarkedet kan man tolke som at verdensøkonomien får relativt mer L . Ved å bruke resultat 1 kan man dermed argumentere for at P_2/P_1 på verdensmarkedet går ned. Det vil si at de arbeidsintensive varene (Y_2) blir (relativt) billigere.

En mer realistisk historie er selvsagt en som involverer handel, der Kina har et komparativt fortrinn i produksjonen av Y_2 . Dette komparative fortrinnet baserer seg på samme mekanisme. Kinas autarkiløsning er karakterisert av tilgang på (relativt) mer L enn for resten av verden, og derfor har de lavere P_2/P_1 i autarki. Dette vil trekke verdensmarkedsprisene i samme retning når Kina i større grad begynner å handle med resten av verden. Behandling av denne alternative historien er selvsagt positivt, men ikke påkrevd.

Man bør kort diskutere den empiriske relevansen av dette resultatet. Er Kina nødvendigvis først og fremst karakterisert av mye arbeidskraft i forhold til kapital? Hvilke varer har i så fall blitt billigere? Er det like relevant med en alternativ tolkning av modellen der innsatsfaktorene er henholdsvis høyt-utdannet (K) og lavt-utdannet arbeidskraft (L)? Er teknologiske forskjeller mellom Kina og resten av verden vel så viktige?

b) Gitt prisendringa i oppgave a) er dette en ganske grei anvendelse av Stolper-Samuelson teoremet. Når P_2 går ned vil w avta og q øke. Med tolkningen i a) vil w være lønn og q prisen på kapital. Man bør søke å ta med seg problematiseringen i a) inn også i dette punktet.

Flervalgsoppgaver (50 prosent)

Riktige svar er : 3: A, 4:B, 5:B, 6:D, 7:D, 8:C, 9:A, 10:C, 11:D

Informasjon om bedømming av gale svar versus blanke svar sendes separat.